

1 Koningen 17:7-24

Broeders en zusters,

Als wij nadenken over het leven van grote Godsmannen, dan kijken we altijd met enige jaloezie naar hun leven. Zo zijn er natuurlijk bekende namen zoals Luther en Calvijn, die de toenmalige kerk op z'n kop zetten. Zij hebben een beweging op gang gebracht van 'terug naar het kruis' en 'terug naar de bijbel'. Maar ook later zijn er van die opwekkingspredikers geweest als Spurgeon, of meer recent, Billy Graham. Of neem Henk Binnendijk. Jarenlang het gezicht van de Evangelische Omroep en hoofdspreker op de EO jongerendagen en familiedagen. Allemaal mannen die een geweldige impact hebben gehad op de levens van mensen, maar ook mannen waar we ons zo heel makkelijk bij in de schaduw kunnen voelen staan. Wat een 'superhelden' en wat zijn wij dan maar een prutsers met elkaar. Nu vraag ik me altijd af of dat beeld wel klopt. Want Henk Binnendijk zien wij meestal alleen maar op het podium en we zullen hem 's morgens niet meemaken aan de ontbijttafel. En van de andere geloofshelden zijn we onder de indruk omdat we hun hele leven kunnen overzien. En met al die geweldige feiten op een rijtje, ja, dan kom je onder de indruk.

En dat kan ook zo gemakkelijk bij Elia. Want het is toch allemaal niet niks: eerst wordt hij gevoed door de raven aan de beek Kerit, daarna wordt hij wonderbaarlijk in het leven gehouden door een weduwe (we hebben het net gelezen), vervolgens wekt hij een dode jongen op, en zijn optreden op de Karmel met al die baälpriesters doet hem natuurlijk helemaal in aanzien steigen. En aan het eind van zijn leven wordt hem de dood bespaard en wordt hij door een vurige wagen met vurige paarden ervoor in de hemel opgenomen. Een niet alledaagse manier van naar de hemel gaan die al eeuwen veel indruk gemaakt heeft op mensen. De canadase zangeres Chi Coltrane heeft er zelfs een liedje over geschreven en er in de jaren zeventig tijden mee op nr. 1 gestaan in de nederlandse top veertig. *When I go, let me go like Elijah, when I go.*

Ja, als we de feiten zo op een rijtje zetten dan komen we onder de indruk van het leven van deze grote Godsmann. En daar wil ik ook niks aan af doen. Maar tegelijkertijd is het wel eens goed om je in iemand te verplaatsen. Toen Elia bij de weduwe in Sarefat logeerde wist hij nog niks van de strijd met de Baälpriesters, en hij wist al helemaal niet hoe zijn hemelvaart er uit zou komen te zien. En als je jezelf zo in

iemand verplaatst, dan wordt hij altijd een beetje menselijker. Hij komt wat dichterbij. En dat Elia een gewoon mens is, blijkt ook wel uit het feit, dat hij niet lang na zijn geweldige overwinning op de Karmel op de baälpriesters zo depressief wordt dat hij zegt: *neem nu Here mijn leven want ik ben niet beter dan mijn vaderen.... (19:4).*

Laten we ons eens proberen te verplaatsen in Elia in de geschiedenis die we zo juist hebben gelezen. Elia staat nog helemaal aan het begin van zijn bediening. Hij komt in de bijbel voor het eerst voor als hij koning Achab het oordeel moet gaan aanzeggen. *Zo waar de HERE , de God van Israel leeft, in wiens dienst ik sta, er zal deze jaren geen dauw of regen zijn, tenzij dan op mijn woord.* Geen makkelijke start voor zijn werk. Stel je voor, je wordt wijkouderling, en het eerste wat je moet doen is iemand in je wijk gaan zeggen dat hij zich moet bekeren van zijn verkeerde wegen, en als de persoon zich niet bekeert, dan volgen er sancties. Dan moet je iemand bijvoorbeeld de toegang tot het Avondmaal ontzeggen. Ik geef het je te doen. Je hoopt als beginnend ouderling dat jouw functioneren mag bijdragen aan de bekering van mensen. Je hoopt dat het geloof begint te leven onder de mensen in je wijk en in plaats daarvan moet je iemand onder de tucht plaatsen.

Zo zal Elia zich ook wel gevoeld hebben. In plaats van dat Achab zich bekeert moet hij hem de straf van God aanzeggen. Dat had je je als beginnend profeet vast anders voorgesteld. Nadat Elia de straf had moeten aanzeggen heeft de HERE God hem de opdracht gegeven naar de beek Kerit te gaan. Daar was nog een tijdje te drinken voor hem en God voorzag hem in het levensonderhoud door de raven die hem te eten brachten. Op zich een heel bijzonder gebeuren natuurlijk, maar toen de beek langzaamaan opdroogde moest Elia naar Sarefat gaan. Sarefat ligt in het gebied van Fenicië. Dat was het buitenland voor Elia. Als u wel eens in Israel geweest bent, dan weet u misschien dat aan de kust, in het bovenste topje van Israel, de grensplaats Akko ligt. Een prachtige kust, trouwens. Het gebied Fenicië lag in de bijbelse tijd langs de kust boven Akko. Bekende plaatsen waren Tyrus en Sidon. Het zelfde gebied waar Jezus eens kwam, en een Syro-fenische vrouw hem aanklampte om haar dochter te bevrijden van een boze geest. Jezus weigerde in eerste instantie omdat hij voor de kinderen van Israel was gekomen en niet voor de heidenen. De vrouw sprak toen die bekende woorden uit: *Zeker Here, maar de honden eten toch ook onder de tafel van de kruimels van de kinderen.* In Marcus 7 kunt u dat lezen.

Naar dát gebied moest Elia gaan van de Here God. Elia, die zichzelf beschouwde als profeet in dienst van de God van Israel (zie 17:1) moet zich nu buiten Israel gaan vestigen. Deze opdracht kreeg Elia in een tijd die natuurlijk heel anders is dan onze tijd. Toen was het zo dat ieder volk z'n eigen god had. Elk volk, elk land had z'n eigen godsdienst. En Elia werd dus nu door God geroepen om naar het buitenland te gaan, heidens gebied, waar andere goden werden gediend, en niet JHWH de God van Israel. En daar zit je dan als beginnend profeet. Prachtig en wonderlijk natuurlijk hoe de Here God Elia in het leven houdt. En niet alleen Elia, ook de weduwe en haar enige zoon mogen van Gods goede zorg meegenieten. Toen Elia haar aantrof was ze aan het hout sprokkelen ter voorbereiding van haar 'galgenmaal'. Haar laatste beetje olie en het laatste beetje meel zou ze gebruiken om nog één keer een maaltijd te bereiden. *En als wij gegeten hebben, moeten wij maar sterven* zei de weduwe. Geen wonder dat de vrouw tegensputtert als Elia vraagt om een koek voor hem te bakken. Maar dan doet Elia namens God een belofte: *want zo zegt de HERE, de God van Israel: het meel in de pot zal niet opraken, en de olie in de kruik zal niet ontbreken, tot op de dag, waarop de HERE regen op de aardbodem zou geven (vs. 14).*

En God komt Zijn Woord in eerste instantie toch ook gewoon na? Er is toch niets aan de hand? Nee, inderdaad niet. Er is steeds genoeg eten in huis. Nu, zou je zeggen: dan blijkt God dus betrouwbaar en het vertrouwen waard, want Hij komt na wat Hij zegt!

Maar laten we niet te snel gaan. Want wat dan als we verder lezen vanaf vers 17. En direct al begint het beeld van die betrouwbare God te kantelen. De weduwe heeft een zoon. Je krijgt de indruk dat het gaat om haar enige kind. Daarmee is deze jongen direct haar sociale verzekering. Haar enige hoop op een toekomst zonder bedelstaf of hongerdood. Maar uitgerekend hij wordt ernstig ziek. Hij overlijdt zelfs. Hoe kan dat? Net zagen we nog dat deze God de God is Wiens Woord niet alleen leven belooft, maar ook echt leven geeft. Wiens Woord dus absoluut betrouwbaar is. Maar als dat echt zo is, dan kán die jongen toch niet sterven?! En tóch gebeurt het! Wat zegt dat van die God én van Zijn betrouwbaarheid? Is Hij uiteindelijk misschien toch heel anders dan Hij Zich eerst voordeed? Is God misschien onder een valse dekmantel naar haar toe gekomen om haar uiteindelijk te straffen voor haar

verkeerde dingen? Gaat achter het masker van een goede God een kwaadaardige God schuil? Dit wordt ons duidelijk: die betrouwbaarheid van God en Zijn Woord staat voor de weduwe op losse schroeven.

Kun je wel bouwen op deze God en wat Hij zegt? Dat is niet alleen een vraag voor de weduwe uit 1 Koningen 17. Dat is ook een vraag voor veel mensen vandaag de dag. Misschien bent u ook een van die mensen. Het ene moment geniet je volop van het leven. Alles gaat je voor de wind. Je ziet dat het goed gaat met je kinderen en kleinkinderen. Je mag zelfs vieren dat je zoveel jaren getrouwd mag zijn. Toen kreeg je in de kerk een belofte mee: 'De HERE zal uw ingang en uw uitgang bewaren, van nu af tot in eeuwigheid.' En zoveel jaren later mag je blij zeggen: de HERE heeft woord gehouden! Maar dan ga je naar de dokter met bepaalde klachten. En je situatie blijkt ernstiger te zijn dan je dacht. Of één van je kinderen komt thuis om je te vertellen dat het in haar of zijn relatie helemaal niet lekker loopt. Zo dubbelzinnig is het leven soms. Het ene moment vreugde en zonnenschijn. Het andere moment spanning en verdriet. En de HERE God dan? Is Hij soms zo dubbelzinnig als het leven zelf: het ene moment goed en liefdevol, maar een tel later....? Is Hij wel, is Zijn Woord wel te vertrouwen? Dat lijkt me een heel wezenlijke vraag, die via de weduwe tot ons komt.

Het is heel bijzonder om te zien wat er verder gebeurt in onze geschiedenis. Elia lijkt in eerste instantie heel autoritair: 'Geef mij uw zoon.' Dat klinkt ons toch een beetje teveel in de oren als: doe wat ik zeg en geen tegenspraak. Maar dan, als Elia in zijn kamertje is, zien we iets heel anders. Dan zien we dat een dienstknecht van God, hoe dicht hij ook bij God staat, ook nog heel gewoon mens blijft. Elia worstelt immers al biddend met zijn gevoel en zijn geloof. *Bij deze vrouw vond ik onderdak, bij deze vrouw die geloofde, bij deze vrouw die daarom het leven vond door het Woord dat leven geeft, en juist deze vrouw moet haar zoon verliezen??* Eén opmerking hierbij: zullen wij ook maar vooral eerlijk blijven tegenover de HERE God als we in nood zitten en vragen hebben? Zullen we van ons hart vooral geen moordkuil maken?

Maar ziet je wel hoe Elia zijn gebed begint? Hij zegt eerst 'HERE, mijn God.' Hoe vol vragen ook, kennelijk blijft voor Elia de geloofsrelatie in stand. De band met God. En het is alsof die band Elia het vertrouwen geeft om te gaan doen wat Hij doet. Hij strekt zich uit over het kind. Drie keer achter elkaar. En...het kind leeft! Het Woord

van God, zo nauw verbonden met Elia, het Woord dat leven gaf in het huis van de weduwe geeft opnieuw leven! God is dus toch niet anders dan Hij Zich in eerste instantie aan de weduwe heeft voorgedaan! Zijn Woord, Zijn levengevende Woord: ze kan er echt van op aan! Dat weet ze nu. Dat weet ze, op grond van persoonlijke ervaring. En daarom zegt ze: *'Nu weet ik dat u door God gezonden bent en dat u werkelijk namens de HERE spreekt.'*

En nu zijn jij en ik weer aan de beurt. Kunnen wij ook zo zeker weten dat God en Zijn Woord betrouwbaar zijn, ondanks alle soms zo moeilijke ervaringen in het leven? Ja, dat kan. Kijk maar naar de Here Jezus. Als er Eén is Die werkelijk alle reden had om te twifelen aan de betrouwbaarheid van God, dan was Hij dat. Bij Zijn doop klonk het nog: 'Dit is Mijn geliefde Zoon.' Maar hangend aan het kruis roept Jezus vertwijfeld uit: 'Mijn God, Mijn God, waarom hebt U Mij verlaten?' Maar Zijn Vader laat merken dat Hij écht Zijn betrouwbare Vader is: Jezus staat op uit de dood. En weet je: die levende Jezus doet nog wat Elia lang geleden deed. Het levengevende Woord gaf de zoon van de weduwe nieuw leven. Zo buigt Jezus Christus, Gods levengevende Woord, Zich over mensen heen als jij en ik. Mensen die uit zichzelf geestelijk dood zijn. Zonder echt perspectief. En daardoor ontvangen die mensen eeuwig leven. Dat werk van Jezus gaat tot op de dag van vandaag door. En wat blijkt daaruit? Dat God niet onbetrouwbaar omgaat met mensen. Hoe dubbelzinnig en wreed en vol contrasten het leven ook is. Zo is God in elk geval niet! Want onze tekst maakt duidelijk dat temidden van alle dubbelzinnigheden in het leven dit een betrouwbaar woord blijft: God wil niet de dood van een zondig mens, maar Hij wil dat die mens lééft! Daar kun je van op aan. Op die God kun je bouwen, hoe moeilijk het leven soms misschien ook voor je is.

Maar dan is het wel heel nodig dat ook jouw leven tot léven is gewekt door de Here Jezus. Dan is het dus wel heel nodig dat Hij in jouw leven is binnengekomen om daar aan het werk te gaan. Vraag daarom. Bid Hem of Hij zo in je leven aan het werk wil gaan.

Gods Woord is betrouwbaar! Dat biedt zekerheid aan de weduwe: dat als eerste. Maar het biedt niet alleen zekerheid aan de weduwe, het geeft Elia ook hoop. Het zal hem bemoedigd hebben. Als beginnend profeet had hij zo weinig vrucht op zijn werk gezien. In plaats van bekering vond er verharding plaats in Israel. Maar nu blijkt dat

God zelfs in het heidense buitenland de macht heeft om een dode tot leven te wekken. En dat geeft hoop. Als God in het buitenland doden opwekt, dan kan Hij het volk Israel, wat geestelijk zo dood is als een pier, ook weer tot leven wekken. En Elia mocht het instrument zijn in Gods handen om deze jongen op te wekken. Dankzij die gebeurtenis komt deze weduwe tot geloof in de God van Israel. Elia wordt bemoedigd door wat de vrouw zegt: *Ik heb het me het toch niet ingebeeld, het was geen zelfbedrog. Ik ben een profeet van de Allerhoogste God. Ik mag namens Hem spreken. En ook al hebben mijn woorden in Israel nog niet de uitwerking gehad, die ik gehoopt had...het zijn wel degelijk Gods woorden. En God zal ze gaan gebruiken ook.*

En dat mag ons ook bemoedigen. Als God op vreemde grond doden kan opwekken dan kan Hij ook onder ons, in Zijn gemeente, mensen tot nieuw leven brengen. Laat dat een bemoediging zijn voor onze broeders ouderlingen die trouw proberen hun wijk te bezoeken. Gelukkig mogen we vaak van tekenen van leven horen. Dat is bemoedigend als we tijdens onze ouderlingenvergaderingen uitwisselen hoe de huisbezoeken verlopen. Maar soms voelen we ons ook wel eens een Elia. Komen de woorden wel aan....wil de Here God ons echt wel gebruiken? En dat geldt niet alleen voor ouderlingen trouwens. Dat geldt voor voorgangers, jeugdleiders, zondagsschoolleiding, catecheten en noem maar op.

Als jij een taak hebt in de gemeente, en je hebt wel eens het gevoel dat je loopt te trekken aan een 'dood peerd', zoals we op de Veluwe zeggen, weet dan dat God zijn Woord houdt. Hij laat niet los wat Hij begon. En Hij wil jou daarbij inschakelen. Jij, met jouw karakter, met jouw talenten en gaven, maar ook jij, met de gaven die je niet hebt, mag bruikbaar zijn voor God.

God houdt Zijn Woord...Hij is absoluut te vertrouwen...en het wonderlijke is dat Hij jou en mij inschakelt: *geef deze woorden door, aan jong en oud, bemoedig en vertroost elkaar ermee en als het nodig is, vermaan elkaar ermee.* En als je God aan het Woord laat dan zul je het meemaken, dan gaat het leven, omdat onze Heiland een levende Heiland is. Amen.

December 2010
G.P. Hartkamp
Wapenveld